

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ԴԱՐՈՒՄ

2. ՄԱՍՏՈՒՐԵԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Տարեկան	700 դր.
Վեցամսյ	350
Տարեկան	200
Ստանդարտ արկ.	2 անգլ. սակի
Ս. մ. արկ	7 տոլար

Բաժանորդագրություն կ'օգտիճ
տունն ունայ 1 եւ 15իճ

100 ՓԱՐԱ

Fondateur
M. MAMOURIAN
Directeur-Rédacteur en chef
H. MAMOURIAN
„Arévélian Mamoul,
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN

Օրաթերթ ազգային եւ քաղաքական

100 ՓԱՐԱ

ԿԵՍ ԶԵՋՈՒՄՆԵՐԸ

Ուսանողները կատարեալ, դատաւար, զուգորդական տեղը, գործի մէջ ընդունաւ և շատ անգամ յաջող տեղերէն իրենց անհատական արարածները քաղաքացիական պարտականութեան տակ անհատական անպատասխան, ոչ իրենց անհատական հայրենիքին ոչ ալ իրենց գաղութին օտար երկրին օգտակար, ուստի խմել և ապրելու իրենց գոյութեան նպատակ, ոչ մէկ բարձր խելով, ոչ մէկ սկզբունք կամ կազմակերպութեամբ ընդունակութեամբ, առանձին առանձին անհատներու կոյտ մը, ահա չեղանքները:

Աստիճիկ իրենց գործերուն մէջ շատ հետաքննաւ և զգուշաւոր են, բայց հաւաքական, քաղաքական գործերուն մէջ ոչ խառնուրդ չափ միաժամուսնու գիտական հետաքննութիւն են, մանաւանդ երբ իրենց կրօնական և ազգային թոյլ կողմերը չօգտուին, կը հետեւին առանց հարցնելու թէ՛ սպաննող ուժ կ'առաջնորդին զիրենք թէ՛ դրամատիկ, բայց էական բարի են, եթէ շատ օգտակարութեամբ մը չունեն, զէթ միաստակարար ալ չեն ազգին ու մարդկային:

Աստիճիկ և կուսակցականներու մէջտեղ կայ ուրիշ դաս մը, որ տարտամ, անորոշ և տեղեկական է, բայց որուն պատկանողները ունեն իրենց հակումները, իրենց ձգտումները, անձնատիրութեան մղուած են և պատասխանատուութեան փախուցիչ են, միշտ ուրիշները յառաջ կը մղեն ու իրենք կ'անակնին կը պահուին:

Այս վերջինները անհամապատասխան կը կենան, մէկ ուղիներին կուսակցական գետին վրայ դրած իրերը կը դիտեն, պարագային համեմատ մէկ գետնէն միւսը կ'անցնեն, լաթերին կը փոխեն ու կը խառնուին անոնցմէ մէկ կամ միւսին հետ, ըստ պարագայի յարմարութեան, աստիճիկ կէս չեղարներն են, զորս պէտք չէ չփոխել բուն չեղանքներուն հետ:

Գաղութի աստիճիկ միաստակարար են, աստիճիկ զէնք կը կրեն բայց գաղտնի զէնք, աստիճիկ վառօդը ոչ ձայն ունի ոչ ալ մուկ, բայց աւեր կը գործէ առանց յայտնի ընելու թէ որ կողմէն կուգայ և ո՞վ է զայն արձակողը, ոչ մէկ պատասխանատուութեամբ կ'իրեն գործուած անհետներուն, քաղաքական կը գործեն, գրգռանին Աւետարան ալ կը կրեն, ի պահանջին հարկին զայն զէնքի տեղ գործածելու, միթէ քիչ անգամ Աւետարանը զէնքի տեղ գործածուած է:

Ահա այս վերջին աղետաբեր պարտաւթնութեան յետոյ մեր կէս չեղարները, մէկ անգամ ևս Աւետարանը չեղանքային գրգռանքին կ'անհետ, հաշտութեան և եղբայրութեան գլուխը կը բանան ու մեղ կը կարգան, ոչ թէ եղբայրութեան հաստատելու համար, այլ մեղ քննադատելու համար մինչև իրենց վտանգաւոր դերը կատարեն:

Որովհետեւ, երբ մէկ կողմէն մեզի եղբայրութեան կը քաղաքեն, միւս կողմէն կը թշուառեն որ «նոթա»ներ պատրաստուին և տէրութեաններու գրգռան որպէսզի ամբողջական չափաւորեն ներկայացուցին ընդունուին իրենց կառավարութեան պատուիրակութիւնը ու այսպէս Ազգային պատուիրակութեան ուղին անգամ մը ևս կ'աջին կը դարձնեն, առանց ազգին հարցնելու:

Գաղութի հարցունքը այսօր թէ ո՞վ է ընդդէմ, երբեք կ'ընեն թէ լուր չունենին, նոյնիսկ իրենք ալ հետեւին իրենց սոյն քաղաքացիական պարտականութեան, ինչպէս որ դատաւարտեցին Մայիս 28ի նշանաւոր ազգային ամբողջ էութեամբ ուժ տուին զայն գործողներուն:

«Գալլին հետ կը նստին կ'ուտեն, ոչխարին հետ կը նստին կուլան», կ'ըսէ ժողովրդական առածը:

Հոս պիտի չուզեմ ծանրանալ թէ ուրիշներու նմանեւ համար իրենք թէ թողող կառավարութեան մը ներկայացուցիչները Եւրոպայի մէջ պահելով, օգտակար գործ մը կ'ընեն թէ վնասակար. պէտք է մեր կողմից երկու միլիոն ազգակիցները կոսկածի առկայեցին, քանի միտքները ունեն թէ այս պիտի կառավարեն ինչ արժանի են հայութեան:

Միայն կ'ուզեմ շեշտել թէ երկու թափէս այս ազգակործան արարքները գործողները ինքնակոչներու խմբակ մըն է, որ պէտք ունի միշտ ազգին գործերուն գլուխը գտնուելու առանց անկէ ցանկացուած ըլլալու. աստիճիկ այսօր ալ ինչպէս երէկ, անպատասխանատուներ են, հեղինակները անոնց կոնակը պահուած են, մութի մէջ կը գործեն. փնտռեցէ՛ք և զգուշացէ՛ք:

(Ա. Կապու)

ՌԱՄԿԱՎԱՐ

ԵՐՈՊԱԿԱՆ ՄԵԾ ՏԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ՔԵՍԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՈՒՋԵՒ ԿԵ ԽՈՆԱՐՉԻՆ

«Պէտք չեմ զգար աւելցնել թէ Անգլիական կառավարութեան... որոշած է պատերազմէն վերջ այս հին ժողովուրդին, այսինքն Հայոց ազատութեան և փրկութեան նոր ջրան մը բանալ» կ'ըսէր Մր. Ասքուիթի կիտալի մէջ, 1916 Նոյ, 9ին:

Անգլիոյ, Ֆրանսայի և անուղղակի կիտալի Միացեալ Նահանգաց քաղաքական և բարոյական բրէտանի վերաբերման մէջ է:

Այս մեծ Տէրութեանները, որոնք աշխարհիս նիւթական և բարոյական սղբերներուն կը տրեմեն, քանի մը հազար թուրք բողբոջացած միմարաններուն ուղիքին առջև վտարանցան:

Դժուար չէ յիշել այն ամակոտնիները, զոր յաղթող Եւրոպական Տէրութեանց տուած չըլլան պատերազմի միջոցին և անկից ի վեր:

Աստիճիկ քաղաքակրթութեան խղճին իբր թարգմաններ, Մէլիի դաշնագրին մէջ ճշգրիտ հատուցում մը տուին Թուրքիոյ, որ անոր համար կ'արտաքսուէր լուծելով:

Մէլիի դաշնագրին ստորագրումը հազիւ չորս ամիս է և արդէն Համաձայնականներէն ոմոնց մէջ զղումի նշաններ կ'երևին. Ֆրանսական և իտալական մամուլն ու քաղաքագետները դաշնագրին վերաբերութեան փաստաբաններ կը կանգնեն իբր օրինակ բաւէ միայն յիշել «Լէթո տը Բարի»-ն որ Թուրքիոյ համար կը խօսի իբր «մեր երկրին աւանդական պաշտպանութիւնը»:

Այժմ, խղիւղը այն է որ Անգլիական կառավարութեան պիտի ընդունին այս ընթացքը և պիտի խնայեն:

Քանի մը գունդերու առջև որոնք Մ. Պալմուր կը նկատէ «Թուրքիոյ առաջակները»:

Մարդկային պատմութեան մէջ վերապահաւոր փուլ մըն է որմէ կ'ախուճ պիտի ունենան ազգային դէպքերու Համաձայնական Տէրութեանց հակառակ պիտի շարունակէ գործել շիտակ ուղղութեամբ, կամ քիչ մը երեւումներէ վերջ, ինքզինք պարտաւոր տեղ պիտի վառնէ և կամ պիտի գործէ հաւասար ուղղութեամբ:

Արեւելքի մը ըլլալով, թերեւ թշուառութիւն ինչ ուղղութեանը հըրաւիրել զարգացեալ Անգլիոյ և Ամերիկայի՝ այն իրողութեան վրայոր հիմն Անգլիա թուրք առաջակներուն պիտի անձնատուր ըլլայ, Արեւելքի մէջ հաւասարութեան պիտի ունենայ. Կ. Պոլսոյն Գահիրէի սրճարաններէն մինչև Պաղատարի, Դէհլանի, Քապուլի և Պոմպէյի պաղարներուն մէջ պիտի տարածայնուի թէ Անգլիոյ Մեհմէդ մը արքայաւոր է Մուսթաֆա Քէմալի մը պէս արկածախնդրէ մը որը, միայն 50000 պաշտպաններու գլուխը տնցած, Արեւմուտքի մեծ տէրութեանց ֆէրմաններ կը գրկէ:

Ժիւղ է որ միեւ չայնքա, աշխարհի թուրքերէն յաղթուած ենք. ինչպէս որ դար մը առաջ Յոյները և 1875ին Պուլկարները յաղթուած էին Մեհմէդ յաղթուած ենք ոչ թէ թուրքերու զօրութեան, այլ մեր ներքին կացութեան Այժմ գաղտնիք մը չէ այլևս թէ անցեալ Հոկտեմբերին մեր բանակը Կարթը յանձնեց առանց զնդակ մը արձակելու, որուն պատճառը տեղի վերջ պիտի յայտնուի Հոկտեմբերի Եւրոպական և անտեսական միտքներէն. Թուրքը տակաւին կը պահէ իւր գիտնութեան թափը, մինչև մենք տակաւին ոչինչ ստացանք:

Թրքաց այս թափը սակայն, գրեթէ սպառած է և պիտի չգայ ժամանակ մը որ պիտի ընկճի Հայոց առջև. ինչպէս որ ընկճեցաւ Յոյներուն, Սերպերուն և Պուլկարներուն առջև: Եթէ նոյնիսկ Մէլիի Դաշնագիրը վերաբերուի Յոյները կրնան ինքզինքնին հոգալ: Մինչև մենք, Հայերս, յուսահատ վիճակի մը մէջ ենք, տնտեսական և զինուորական տկար, անկարող վիճակի մը մատուցած ենք որուն պատասխանատուն այն զօրաւոր և բազմաթիւ տէրութեաններն են որոնք խնայեցին մեղ իրենց խոստացած օգնութիւնը:

Քաղաքական երախտագիտութիւնը քանի մը խոցախտներու մաքին մէջ գոյութիւն ունի: Ազգեր, մասնաւորապէս զօրաւորները, հակամէտ են մոռնալու այն խոստումները որ ըրին փոխան ծառայութեան:

1914ին ի վեր Հայոց հանդէպ Անգլիոյ և Ֆրանսայի բռնած դիրքը այս իրողութեանը կը պարզէ: Հայոց կացութեան մէջ եղող սեւ ազգ գիրապոյն չունի պիտի պատասխանէր Պր. Ասքուիթի յայտարարութեանը զոր յիշեցինք այսօրուամբն սկիզբը: Այժմ փախուցուած ծառայութեանները մատուցուեցան, բայց խոստումները չիրականացան: 1826ին Ռուսիա Պարսկաստանէն գրաւեց Երևան և Նախիջևան, Ռուսիոյ իշխանութեան ներքև Հայերը, վայելելով արդարեւ թիւն և ապահովութիւն 1827-28ին

(Շարունակութիւնը կ'ընթացի Դ. Ե.)

ԼԱՅՆԵՐԻՆ ՄԵՋ

Այն բոլոր խնդիրներուն, գործերուն կամ ձեռնարկներուն մէջ, որ դաշնակցութեան մասնակցութիւն չունենան, որ իր ամենագիտութեան չենթարկուիր, որ հայրենիքը կործանող ամենագէտ գիտնականներուն հաւանութեան չյանձնուիր, անպատճառ և անպատճառ «գաւազարական, ոճրագրական, տմարդի, տգիտական, զոհեկի, վտանգաւոր, խայտառակ, խելագար, ալլաղակ, զառանցանք» ալլաղքն հանդերձ, (ան'ա Դաշնակցական բառարանը) կ'համարուին...:

Այս մարդիկը՝ Դաշնակցական պատկեր իրենց վիզին կ'առնեն, այլևս մարդու պէս խորհել ու խօսել չեն գիտեր: Համարը բռնակալ է կ'ըսէին, կոյ տարբերութիւն մը Համարի և իրենց ընդունած ուղղութեան մէջ, իթթիհատը՝ հայրենիքը կ'ոճանց ըսուեցաւ, կոյ տարբերութիւն մը իթթիհատի և Դաշնակցականներու միջև, երէկ կայ, ցոյց տուէր:

Ամեն բան իրենք պիտի ընեն, ամեն բան իրենք միջամուխ պիտի ըլլան, ամեն բան իրենց պիտի հարցուի, իրենք պիտի անօրինեն, իրենք, իրենք, գործաւ իրենք, ուրիշներ իրաւունք չունեն նոյնիսկ ազատ շուէ առնելու, նախ պէտք է հրաման առնել և ապա չնչել: Պօսքի, զրէի ապառնութիւն, հրք և ուր հանդիպած էք, իրենցմէ զատ ոչ ոք այդ առանձնաշարհում պէտք է վայելէ:

Ժողովուրդը իրենց ճաթած Բըմբուկը պէտք է լսէ, անոր ներդաշնակութեան վրայ հիմնայ, հեշտակային մեղեդիներու նմանցնէ, այս է կանոնը, այս է Դաշնակցութեան տառաւորաւորի առաջին օրէնքը:

Եւ երբ իրենց լայնածաւալ պաշտօնական Պոլսոյ օրկանո լիզաւին կուտայ, երբ գրէին ծայրը մշտական հայհոյութիւն մը, նախապէս մը ունի իր գաղափարի և սկզբունքի հակառակորդներուն դէմ, ալ ինչ կարելի է սպասել այդ մոլորակէն լոյս առնող արքայականներուն համար, որոնք կէտ առ կէտ կ'հետեւին ու կ'ընդօրինակեն իրենց առաջնորդին յատուկ գեղեցիկ դպրութեան գահարներ...:

Ծովաւորի դէմ կուլ մղող այդ օրկանը խմբագրող երէկուան կարճ տարատ հոգեւորները, պէտք էր մինչև անգամ մաքի աւելի զգալի զարգացում մը ստացած ըլլային ու հոս կ'ընային վերջապէս որ խնդրոյ մը վրայ կարծիք չայտնուիր հակառակորդը ձապկելով և մեր պիտի յիշած բառերը վերածեցելով, թէ փաստոր պէտք են, վաւերագրեր, կուտ տրամաբանութիւն և վերջապէս վիճաբանութեան տարակայ դարձած խնդրոյ վրայ համաթիւն...:

Եւ երբ փորձերով ապացոյցատեւի թէ իրենք և իրենցները մեծատիրութեան ինչ վիճակի կ'առնեն երբ հայրենիք ու ազգութիւն, այլևս աւելի յոյժութիւն մը չէ՛ օգին մէջ իրենց նիգակի ճոճումները, որոնք իբր գուարճալիքներ կրնան ժամանցի յարմար դատուիլ...:

«Դաւադրական ցանցեր»... Երբ ևս կապուածութեան բայց ինչ տարբեր լիզ ըլլան, չեն կրնար իրենց գաւազարական ցանցերով հաւանութեան քանակ փաթթուածներուն հաւանութիւնը:

ԵՍ

ԲՆԱԿԱՆ ՀԵՏԵՒԱՆՔԸ

Այն վայրկեանէն՝ որ Բարիգի Համաժողովը ձախաւորութիւնը ունեցաւ Հօտտնի մէջ գումարելու երկրորդ Համաժողով մը և հոն հրաւիրելու թուրք ազգայնականներու ներկայացուցիչները, իրաց և փորձառութեան մեզի աւանդած դասերուն համեմատ, բնաւ տարակոյտ չունէինք, մենք՝ Արեւելքի Հայերս, որ այդ հրաւերին հետեւանք պիտի ըլլար կատակերգաւոր դերակատար:

Այդ հրաւերի լուրը հասած վայրկեանէն, Էնկիւրիի, Պոլսոյ և Հոռոմի թըրքական շրջանակները տենտագին գործունէութեան մը սկսած են:

Եւ մինչ Պոլսի և Հոռոմ իրենց հրահանգները կ'ապաստեն Էնկիւրիէ, հոն՝ Փոքր-Ասիոյ այդ մասին մէջ կ'ապաստաստուի տարբեր կոտակերգութիւն մը, որու արձագանքը կը հասնի մեզի, առանց մեր վրայ ամենազոյզն զարմանք պատճառելու:

Այդ կատակերգութիւնն է Մուսթաֆա Բէմալ կոչուած ըմբոստին վերջնազորը, որ կ'իյնտէ ձեռնոցի մը նման Համաձայնական Պետութեանց գէմքին: Դեկտրի միջոցի պահանջներ, որոնք անշուշտ ապահար թողուցած են Մուսթաֆա Բէմալի ձրի փաստաբանները:

Տեղական ֆրանսերէն տառերով լոյս տեսած թերթ մը կ'հրատարակէ այդ պայմանները, որոց համեմատ Մուսթաֆա Բէմալ կ'ընկուցանէ Միւս Եպարքոսին, «Բէ Էնկիւրիի կառավարութիւնը միակ օրինաւոր կառավարութիւնը ըլլալով Թուրքիոյ, կ'ստանայ որ Համաձայնական Պետութիւնները ուղղակի զայն հրաւիրեն Համաժողովին», իսկ աւելի գուարճալի կայ, Մուսթաֆա Բէմալ կ'յայտարարէ որ «ընդունելու համար Համաձայնականներու հրաւերը, պիտի ապաստէ թրքական հոգամասերու օտար բանակներէ պարպուելուն»: Այսինքն բոլոր կ'ուզէ որ Անգլիացիք՝ պէտք է հեռանան Միջագետքէն, Պոլսէն, նեղուցնէն, Իտալացիք՝ Ատալիսէն, Ֆրանսացիք՝ Սուրիսէն, Կիլիկիայէն, Յոյները՝ Թրակիայէն, Իգմիրէն:

Բոլորը այս չէ, Մուսթաֆա Բէմալ նոր պայմաններ կ'ընէ մասնակցելու համար Համաժողովին, կ'պահանջէ որ Պոլսոյ նախարարութիւնը հրաժարի և հրաւերը ուղղակի իրեն ըլլայ:

Այս լուրերը՝ իրեն Բէ զարմանք և տհաճութիւն պատճառած ըլլան պաշտօնական շրջանակներու մէջ: Այդ տհաճութիւնը թերեւս իրաւացի ըլլալ կարգ մը քաղաքական շրջանակներու մէջ, սակայն կան նաև շրջանակներ որոց համար բնաւ տհաճութիւն և դժուարութիւն չեն կրցած ազգած ըլլալ, քաջածառ ըլլալով Մուսթաֆա Բէմալի մը և անոր համախոհներուն մայր շուքեան և գործակալներուն:

Այլևս բացայայտ ճշմարտութիւն մը պէտք էր ըլլար որ Մուսթաֆա Բէմալներու նման մարդիկ երբ կ'ընտան կամ գերինք չփայտելու առթիւնը կ'առնուին, կ'մտնեն պահանջներով և շուքեան զանաւորով զիստ քաջ փափաքողներու:

Արեւելեան խնդիրը եթէ Հօտտնի մէջ պիտի լուծուէր, առանց Մ. Բէմալի կամ Թուրքիոյ ներկայացուցիչներուն պէտք էր որ լուծուէր: Երբէք չենք կրնար համոզուիլ, Բէ կարգ մը համաձայնական պետութեանց շահերը մղած ըլլան զիրենք Բէմալներու հետ համաձայնելու, ընդհակառակը, ալ աւելի վը տանջուած պիտի ըլլան այդ շահերը, երբ տկարութիւն ցոյց տան այդ ըմբոստներուն առջև և զանոնք իրենց նմանները կարծելով, բանակցելու նուազաւորութիւնը յանձն առնեն:

Հօտտնի Համաժողովի մասին կարծիքներու տարբերութիւնները այժմէն սկսած ծայր տալու Համաձայնական Պետութիւններէ ոմանք՝ այն կարծիքը կը յայտնեն Բէ Սէմալի դաշնագիրը պիտի վերաբնուի կամ փոփոխութեանց պիտի ենթարկուի, ուրիշ տարածայնութիւններ ևս կան՝ որոց համեմատ իրեն Բէ Իտալիոյ կողմէ ծրագրի մը կ'մշակուի հաշտեցնելու համար Յունաստանը և Թուրքիան և Բէմալականները: Այս վերջին տարածայնութիւնը պաշտօնապէս հերքուած է հելլէն կառավարութեան ներկայացուցիչներուն կողմէ և եթէ չը հերքուէր իսկ, ինքնին անհաստատի պիտի նկատուէր: Յունաստան՝ երբէք չը կրնար Թրակիան և Իգմիրը թողուլ, — քանի որ Թուրքերու կամ Բէմալականներու հետ համաձայնութիւն մը տարբեր կերպով չկրնար յառաջ բերուիլ, — միեւնոյն ժամանակ Յունաստան երբէք չկրնար հաւանիլ որ Սէմալի դաշնագիրը փոփոխութիւններ կ'ընէ, թերեւս մանրամասնութեանց մէջ մանր ու աննշան այլափոխութիւններ:

Անգլիա հազիւ դարձած Լոյտ ձորն իր օրկոնին միջոցաւ արդէն կ'արտայայտուի այս մասին և բացէ ի բաց կ'մերժէ Սէմալի դաշնագրին մասին որեւէ փոփոխութիւն, միւս կողմէ Վէնիզելոսի տեսակցութիւնը Լոյտ ձորնի, Պրիստի և այլ քաղաքական անձնաւորութեանց հետ և Համաժողովին մասնակցելու համար շրջող լուրերը, անգամ մըն ալ կուգան հաստատել Բէ Սէմալի դաշնագիրը զգալի փոփոխութիւններու չպիտի ենթարկուի և այդ մասին Յունաստան պիտի ունենայ Անգլիան իրեն զօրավիգ:

Մ. Բէմալի յանգուցն պահանջները, թերեւս իրենց ազդեցութիւնը ունենան զինք պաշտպանել փորձադեմք մը, որոնք համոզուին վերջապէս Բէ Մ. Բէմալներու հետ բանակցել և զանոնք չփայտելու անտեղի ու փաստակար կրնայ դառնալ իրենց շահուց համար և այս բոլորէն պիտի օգուտին ուրիշներ:

Արտաքին աշխարհի վրայ միշտ այն ապաւորութիւնը գործած է որ պետական մարդիկ տարբեր ձրքերով օժտուած անձեր կ'ըլլան, սակայն ցաւալի է դիտել, որ անոնք ալ տարբեր չեն սովորական մահկանացուներէն և զերծ սխալներէ, որոց առաջի կարգին վրայ կ'գտնուի թրքական հարցին մէջ անոնց հետեւած քաղաքականութիւնը:

Ինչպէս Լոյտ ձորն յայտարարած էր խորհրդարանին մէջ, Յունաստան կայ ու կ'մնայ Թրակիոյ և Յունիական փոքրու մը, որ ոյժն է որ պիտի պայքարէ տեղական ընել, զէթ այս պարագան պէտք էր ստիպել կարգ մը պետական մարդիկ իրենց տեսակէտները և ուղղութիւնները փոխելու արեւելեան հարցին նկատմամբ:

Հ. Մ.

ԼՈՒՏՈՒՆԻ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԸ ՅԵՏԱԶԳՈՒՄԸ

Իտալիայէն հոսած հեռագիրներ կը ծանուցանեն Բէ «Իտալա Նացիօնալէ»-ի հաւաստումներուն համեմատ, Հօտտնի Համաժողովը, որ յառաջիկայ շաբաթ անգի պիտի ունենար, յետաձգուած է աւելի վերջի:

ԲԱՐԻԳԻ ՄԵՋ

Բարիգի մէջ, հանրապետութեան նախագահ Մ. Միլլանի նախագահութեան տակ, նախարարաց խորհուրդը զուարթուած է Էլիզիէ մէջ և որոշած է վարչապետ Պրիստի անուանել Ֆրանս. ներկայացուցիչ Հօտտնի Համաժողովին մաս:

ԱՐԶԱԳԱՆԻ

ՆՈՒՌԱԳԱՀԱՆԴԷՍ

Աւելորդ չպիտի ըլլար անգամ մըն ալ յիշատակել, Բէ այս երեկոյ ժամը 6ին Սըլանտի Բաւալի մէջ տեղի կ'ունենայ Վալանթինովա Գարաճեան նուագահանգէսը ճոխ յայտարարով մը, Մարս Պրուի, Սէնթ Սոյէն, Կուեո, Սարազա, Վէյնիէլի, մասը կ'կազմեն Պ. Գարաճեանի նուագելիք հաւաքածներուն, իսկ բացի Բուլիի Պ. Կէմէն Տիկ, Վալանթինովա պիտի ելլէ Ռուսական հառաւաններու նուագահանգէսը խոստովանելիք ըլլալ կ'երեւի և կորուստ մը՝ զայն չպատուողներու համար:

ՀԱՅ ԱՆՈՒՄԱՐ

Վաղը, կիլիկիա տուտու, ժամը 10.30 ին տեղի կ'ունենայ Հայ Ակումբի պաշտօնական բացման հանդէսը ուր հրաւիրուած են անդամները և մասնաւորներ ներկայ գտնուելու համար:

ՅՈՒԹՊՈԼ

Հայ Մարմնամարզական Միութեան վարչութիւնը կը ծանուցանէ որ վաղը կիրակի ժամը 2.30ին Բանիօնիօնի զաշտը տեղի պիտի ունենայ ֆութբոլի երկրորդ մրցում մը Հայկ. Առաջին և Անգլ. Հ. 2. Ա. Թորքիլանաւի նաւագիտներ խումբին միջև:

ՎԵՐԱԴԱՐՁ

Բարիգի Ազգ. Պատուիրակութեան անդամներէն Պ. Լեւոն Մկրտչեան, որ վեց ամէն ի վեր Բարիգ կը գտնուէր, անցեալ ամսոյ 18ին մեկնած է զէպի Աղիքսանդրիա:

ՆՈՒՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ

Հ. Կ. ԽԱՅԻ. — Պ. և Տ. Արամ Արիկեան 5 ո. Տիկ. Ազգայի Նաղըճեանի մահուան անթիւ (Գ. Խ.)

ՀԱՅ ՁԱՅՆ

Տէր և Տնօրէն. — Ս. Կէպէնլեան Բաժնեգիր տարեկան 800 Հասցէ փոստարկ 26 Ատանա

ՎԵՐԶԻՆ ԺԱՄ

Պատգամական Հերբում

Իզմիրի Մամուլ գիւանը հետեւեալ զեկոյցը կը հաղորդէ. —

Ասկէ առաջ Եւրոպական կարգ մը լրագրիներու մէջ հրատարակուած և Արքեպի մամուլէն տրտատուած Բոյթերի կիսապաշտօն այն լուրը, որուն համեմատ իրի Բէ Իտալիոյ արտաքին գործերու նախարար կոմս Սֆորցո յայտարարած ըլլայ, Բէ Հօտտնի յառաջիկայ քօնֆերանսին Թուրքիոյ և Բէ. մայր կառավարութեան հետ Յունաստանի համաձայնութեան ծրագիրը պիտի ներկայացնէ Թրակիոյ և Իգմիրի խնդիրներու լուծումին համար, բոլորովին անհիմն է, քանի որ հելլէնները այս առնակ կարգադրութեան մը բնաւ տրաւագրութիւն չեն ունեցած և չունին:

Այս մասին հարցում եղաւ Իգմիրի Բ. Քոմիտէին, որ հետեւեալը պատասխանեց.

Ի վիճակի չեմ գիտնալու Բէ Քօնֆերանսի մը և որ Վսեմ. կոմս Սֆորցո մը տարածած է Հօտտնի համաժողովին ներկայացնելու, ոչ ալ զիւ լուր մը ունիմ այն յայտարարութիւններէն, զորս ըրած ըլլայ ան Բոյթերի գործակալութեան Բայի ի վիճակի եւ հաւաստելու, Բէ Յոյները և իրենց կառավարութիւնը ոչ մէկ առնակ գիշած են Թրակիոյ և Իգմիրի խնդիրներուն շուրջ ունէ համաձայնութեան զարու և նոյն իսկ վիճարանելու օմ. օրինաւոր կառավարութեան և կամ Մուսթաֆա Բէմալի հետ կը մղուի խորհիլ Բէ կոմս Սֆորցոյ յայտարարութիւնը կամ տեղի չէ ունեցած և կամ խեղութիւնուած ձեւի տակ հաղորդուած է»:

ՄԱՄԼՈՑ ԴՐԻԱՆ

ՀԵԼԼԷՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ ԲԱՑՈՒՄԸ

Խորհրդարանական աշխատութեանց սկսուելուն, երեսփոխան Սուլիթի ամպիրն բարձրացած և քանի մը խօսք ուղղած է ողբացեալ Տրակիական յիշատակին, որ մեռաւ, ըսած է, ժողովուրդին ազատութեան համար: Յետոյ խօսք առած է ազատական երեսփոխաններէն Ջօր. Տանկիլի և յանուն իր կուսակցութեան կը յայտնէ իր ցաւակցութիւնը Ժան Տրակիական սպանութեան համար:

Համաձայն ելեա. Սուլիթիի տառապիլին, նախարար կուսարիս յանուն կառավարութեան, իր կողմէ առաջարկած է որ խորհրդարանը վարկ մը քօնարկէ հանդուցելիք ի յիշատակ յաշտութեան մը կանգնելու համար: Խորհրդարանը առանց վիճարանութեան կը քօնարկէ այդ օրինաւորը:

Խորհրդարանը այնուհետեւ կ'ընդունի ժողովի խնդրով. Վարչապետ Մ. Ռալիս առեան կը բարձրանայ և կը յայտնէ այն պատճառները, որոնք ըստիպելին կառավարութիւնը պահանջելու երկրորդ երգում մը և խորհրդարանին տալու Ազգ. ժողովի մը հանգամանքը:

Նախկին կառավարութիւնը, ըսած է, որոշած էր զուարթել վերաբնիլ խորհրդարան մը, փոփոխութեան ենթարկելու համար կարգ մը հիմնական տը քա:

Բաժնեգրութիւնները ահմանագրութեան զոր Ազգային ժողով մը միայն կրնայ փոխել:

Մ. Ռալիս կառավարիչ Ազգային ժողովին, ջնջել Վէնիզէլոսի կառավարութեան օրով հրատարակուած հրամանագիրը, զատաւորներու ցկեանս պաշտօնավարութիւնը չընդունող: Մ. Սթրաթօն կը խօսի երկարօրէն և Ազգային ժողովին գումարման խնդրին պատմականը կընէ և ճառը վերջացնելով կ'առաջարկէ ներկայ ժողովը անուանել «Երրորդ Ազգային ժողով» և Կունարիս ալ միևնոյն կարծիքը յայտնելով կը յայտարարէ թէ, հելլէն ժողովուրդը կողմնակից է Սէվրի դաշնագրին և աւելորդ պայմաններուն պաշտպանութեան, որոնք իրապէս կը խրախուսեն ազգային բազմաբնակչութիւնը յետաձգուած էր երէկուան:

ՊՕԼՍՈՑ ՄԷՋ ԱԶԳԻ ԺՈՂՈՎ ՄԸ

Գօլէն կը հաղորդուի, թէ Յունաց Պատրիարքարանը նպատակ ունի բոլոր հելլէններէն Ազգային ժողով մը գումարել, ուսումնասիրելու համար Ազգ. զործերու ընթացքը, ինչպէս նաև Լոնտոնի Համաժողովին մօտ կատարուելիք դիմումները:

ՌԱԼԻՍԻ ԴԱՀԼԻՃԸ

Աթէնքի մէջ զրոյց կը շրջի թէ, Կունարիսի և Ռալիսի միջև կեղծուած հաշիւներ մը կազմութեան մասին տեսակէտներու տարբերութիւն յառաջ եկած է: Մ. Կունարիս, իրեն եղած հարցումներուն պատասխանելով, բացէ ի բաց հերքած է այդ զրոյցը:

ՍԷՎՐԻ ԴԱՇՆԱԳԻՐԸ

Աթէնքէն կը հեռագրուի թէ, Սորհրդարանի երեկուան նիստին մէջ, Մ. Ռալիս որոշած էր ներկայացնել Սէվրի դաշնագրին մասին օրինագիծը, վաւերացնել տալու համար զայն:

ՔԵՄԱԼԱԿԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Թերթերը կը հրատարակեն Գօլտոյ Ռիտանական ազգիւրէ առնուած հեռագիր մը որ կը ծանուցանէ թէ, ազգայնական գաղտնի կազմակերպութիւն մը կը հրամայէ բոլոր թուրք սպաներուն անմիջապէս միանալ Մ. Քէմալի, որ բոլոր Ասիական ճակատին վրայ ընդհանուր յարձակողական մը պատրաստելու վրայ է:

ՊՐԻԻՔՍԷԼԻ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԸ

Գերագոյն Խորհուրդին հրահանգներուն համեմատ, Պրիքսելի մասնագէտներու համաժողովին անդամները հրաւիրուած են այդ քաղաքը մինչև 7 Փետրուար: Գերման պատուիրակներն ալ նմանապէս հրաւիրուած են: Այժմ մէն զաշնակից մասնագէտները չփափան մտած են իրարու հետ և պատրաստած են խորհրդակցութեանց ծրագիր մը:

ԹՈՒՐԳԻՈՑ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

Բարիպէն կը հաղորդուի թէ, Թուրքիա դեռ պատասխանած չէ Լոնտոնի Համաժողովին մասնակցելու հահար՝ Դաշնակիցներու հրաւերին:

Մ. ՔԵՄԱԼ ԵՒ ԴԱՀՆԵԿԻՑՆԵՐՈՒ ՀՐԱԵՐԸ

Գօլէն կը հաղորդեն. — Մ. Քէմալ Բ. Դրան ուղղուած հեռագրի մը մէջ կը յայտարարէ թէ՛ չի հաւանքի Լոնտոն գրկել զատուրդի մը Բ. Դրանէն առկաբար:

Մ. Քէմալ պիտի պահէ որ Դաշնակից պետութիւնները ուղղակի ինկիւրիի կառավարութիւնը հրաւիրեն զգնելու իր ներկայացուցիչները Լոնտոնի յառաջիկայ Համաժողովին:

Առայժմ պիտի հաւանքի Անգլիա զգնելու օտարերէնները, որ թուրք պատուիրակներէն անկախօրէն պիտի աշխատի:

Վերջերս արքայական ժողով մը պիտի գումարուէր Գօլտոյ մէջ, Մուսթաֆա Քէմալի պայմաններուն մասին խորհրդակցելու համար:

Կացութիւնը չափազանց կնճառու է, ազգայնականներու ցոյց տուած անհաշտ ոգիին հետեանքով:

Մամուլը յոյս կը յայտնէ որ քիչ տահնէն համաձայնութիւն կ'աւտի գոյաւնայ Բ. Դրան և Ինկիւրիի Ազգ. կառավարութեան միջև:

ԹՀՆԱՄՈՒԹԵԱՆ ԴԱԴԱՐՈՒՄ

Հոռմի Թերթերը կը տեղեկանան թէ, Մուսթաֆա Քէմալ հրաման քած է որպէսզի Միջագետքի և Կիլիկիոյ մէջ թշնամութիւնները կողորոշեն:

ՅԱՐԳԱՆՔ ԱՆԾԱՆՈՒ ԶԻՆՈՒՈՐԻՆ

Չափաապրուած վայրերու Հիլլէն ժողովուրդին ներկայացուցիչները, հոյակապ ծաղիկապաշտ մը գրած են Բարիպի մէջ, անծանօթ զինուորին դամբարանին վրայ:

ԱԶԱՏՈՒԹԵԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՅԱՌԱԶԻԿԱՅ ԵՐԿՈՒԾԱԲԹԻԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

ՁՄԵՌՈՒՄԱՆ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒՄՎՐԱՑ

ՀԱՐԻԻՐԻՆ ՅԻՍՈՒՆ ԶԵՂԶ

ՕԳԻՈՒԵՅԷՔ ԱՌԻԹԷՆ

ՅՐԱՆԿԱՑ ԹԱՂ

ՊՕՆ ՄԱՐՇԷԻ ԿԻՑ Թ. Յ

ՄԱՔՍՈՒՏ, ՄԷՐՃԱՆՃԵԱՆ

ԵՐՈՎԱԿԱՆ ՂԱՐՄԱՆԱՏՈՒՄ

ՆԵՃԵՂԱՎԻԿԱԿԱՆ, ՄՈՐՐԱՅԻՆ, ԳԱՂՎԻԿԱՆ ԱՆՍՈՒՆ ԵՒ ԿԱՆԱՑԻ
ՀԻԱՆՈՒՐԵԽԱՆՑ ՄԱՆԱՎԵՆ

ԲԺԻՇԿ

ՏՔԹ ՍՈԿՐԱՏ ԼՈՒԻՋԻՏԻՍԻ

ԳԱՍԱՊ ՕՂԼՈՒ ՓՈՂՈՑ ԹԻԻ 6

(Սորթինկ գիւպի հոսի կողմը)

Երկար ժամանակ վարժութիւն եւ փորձառութիւն ձեռք բերած է Բարիպի St. Louis, Necker et Broca հիւանդանոցներուն մէջ:

Կ'ստանանք Ղարմանումը նոր կամ ինչո՞ք ջերմամիզութեան, ամորթիքի հիւանդութեանց, կակուղ եւ կարծր քաղցկեղի (շաւէր) մորթալին հիւանդութեանց են: Եւն:

Գաղղիական անսոի Ղարմանումը կը կատարէ Բրոֆէսէօր Երիկի 606ով եւ 914ով: Եւրոպայի փոփոխութիւն եւ մասած վիպրաթուար: Գաղցկեղի արագ բուժում:

Միւղագործելու՝ անկարողութեան, սերմնաճեղքութեան դէմ ազդու եւ ապահով Ղարման: Վասէրմանի մէթոտով քննութիւն սիֆիլիքի անստանալու թեան Ռամար: Ելքերական կատարելագործեալ Ռաստատութիւն եւ Ֆրանս. ու Ռուս. մէթոտներու կիրարկութիւն:

Ընդունելութեան ժամը. — Այրերը կ'ընդունուին Կ. ա. ժամը 9էն 11. Կ. հ. 3էն 6: Իսկ կիները 11էն 12 Կ. ա. եւ կամ ժամադրութեամբ:

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԿԵՐՊԱՍԵՂԻՆԱՑ

ԱՆՆԻՆԻ Յ. ՉՍՔՐԵԱՆ

(Նախկին վաճառատն Յակոբ Հախաւադումեանի)

117 ԱՅ ԵՕՐԿԻ ՓՈՂՈՑ, ԻԶՄԻՐ

Պատիւը ունի իմացնելու իր պատուարժան յաճախորդներուն թէ նոր ստացած է Եւրոպայի Լաւագոյն Ֆապրիքաներէն շատ հոխ մօտը մը մետաքսեղէն կերպասներու ամենավերջին նորաձեւութեանց համաձայն:

Գիները եւ տեսակները ամեն մրցումէ գերիկի ըլլալով, միակ այցելութիւն մը բաւական պիտի ըլլայ համոզելու համար իր զանազան առաջնակարգ տեսակներուն առատութեամբ մասին:

Միակ վաճառատունը ուր ամենէն բժականները անգամ իրենց հաշակին գոհացում կրնան գտնել:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄՂԱՍԻԱՆՋԸ

(ՔՆՆԱԿԱՆ ՎԵՐԼՈՒՄՈՒՄՆԵՐ)

ՄՈՒՇԵՂ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՍԷ

Կ'ամփոփուի 5 մասերու և Կ'պարտաւորէ Ա. Պատմութեան Թուրքութեան մը, Բ. Արիւնի ճամբուն վրայ, Գ. Ներքին պատասխանատուութիւններ, Դ. Վաղուան համար, Ե. Հայաստանի Գաղաքական Ապագան:

Գաղափար մը տալու համար թէ որքան չահեկան հատոր մըն է և ուր ժանր ամեն հայու լուրջ ուշադրութեան, Գ. մասի ցանկ նիւթոցէն կը քաղենք հետեւեալ գլուխները. 1. Իթ. թիւա Պաշտպանական եղբայրակցութիւնը. Օսմ. Պահմանագրութիւնէն ա. աւել և 2. Յետոյ, 3. Դաշնակցական խաղերը կամաւորական շարժումին մէջ, 4. Հայ քաղաքական կազմակերպութիւնները, և այլն:

Գին 100 զր.

ՅՈՒՆԱՐԷՆ աղերսագիրներու և ՈՒՆԱՐԷՆ, ՀԱՅԵՐԷՆ, ՅՐԱՆՍԵՐԷՆ, ԱՆԳԼԻԻԵՆ ու ԹՈՒՐԳԵՆ. Իրեն լեզուով գրութեանց փոխադարձ թարգմանութիւններու համար գիմիլ խմբագրատուն:

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

ՎԵՐՊԱՅՆԵՐ

ԵՒ

ՅԱՆՈՒ ՅԻՐ ԳՐՈՒԱԾՔՆԵՐ

ԳՐ. ԶԻԼԵՆԿԻՐԵԱՆԻ

Գին 100 զր.

Կիբրոսագիտ

Մալուրիան Կ. և Զաքարի Բրոսան

ԺՈՂՈՎՈՐԴԻ ԶԱՅՆԸ

Օրաթիւքի Կազմական և հաւաքական Ցարեկան բաժնեկի 700 զր:

ՆՈՐ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԿԵՐՊԱՍԵՂԻՆԱՑ
ԱԴԱՄ ՊԵՐՊԵՐԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ
ԶՈՒԽԱ ՊԵՏԵՍԹԷՆ ԹԻԻԶ

Եթէ մտադրած էք ու եւ հազուստ մը շինել, խելոյն յիշեցէ՛ք մեր կի-
սար վանառատունը, որ միտակն է միմիայն իզմիրի տեսակներ պարունակե-
լիական զուտ բոլորէ զանազան գաղմիրներու, սերժերու, վիզօներու, լու-
սիններու եւ դանազան կերպաններու, օգտուեցէ՛ք միշտ մեր նոր առաջի